

BSOBAC – Bacheloroppgave 2023 VÅR

Bekjempelse av barnefattigdom i Norge

**Universitetet
i Stavanger**

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i sosialt arbeid

Stavanger, 17.03.2023

Kandidatnummer: 4028

Antall ord: 10 000

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Bakgrunn for tema	3
1.2 Presentasjon av problemstilling og formål	4
1.3 Begrepsavklaringer	5
1.3.1 Barnefattigdom.....	5
1.3.2 Wicked problems	5
2.0 Teori	6
2.1 Hva er fattigdom?	6
2.1.1 Barnefattigdom i norsk kontekst	7
2.2 Konsekvenser av å vokse opp i fattigdom	7
2.3 Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell	8
2.4 Bourdieus kapitalformer	9
2.5 Kapabilitetstilnærmingen	11
3.0 Metode	13
3.1 Valg av metode	13
3.2 Litteraturstudie som metode	13
3.3 Datainnsamling	13
3.3.1 Inklusjons- og eksklusjonskriterier	14
3.4 Analyse av forskningsartiklene.....	14
3.5 Studiens troverdighet	15
4.0 Presentasjon av artiklene	16
4.1 Artikkel 1	16
4.2 Artikkel 2	17
4.3 Artikkel 3	17
4.4 Tematisk analyse.....	18
5.0 Diskusjon av funn	20
5.1 Barns medvirkning.....	20
5.2 Boligpolitikk	23
5.3 Tverrfaglig samarbeid.....	26
6.0 Avslutning	29
Litteraturliste	30
Vedlegg 1 Søkelogg	33
Vedlegg 2 Litteraturmatrise	36

1.0 Innledning

Vi står i dag ovenfor en periode med renteøkninger, høyere levekostnader og særlig stor prisvekst for mat, strøm og drivstoff. Dette rammer særlig utsatte grupper som de med lavinntekt og vanskelige levekår (Furuberg et al., 2022, s.13). I alt 115 000 barn tilhørte i 2020 en husholdning med vedvarende lave husholdningsinntekter (Normann & Epland, 2022). I Norge er fattigdom først og fremst uttrykk for mulighetsulikhet og ressursknapphet. Dette vil si at barn og unge som vokser opp i familier med lav inntekt mangler de samme mulighetene og ressursene sammenlignet med jevnaldrende når det kommer til utdanning, fritid og arbeid. Vedvarende lavinntekt og levekårsutfordringer er sammensatte problemer, og kan kalles «wicked problems». I denne oppgaven vil jeg belyse årsakene til og konsekvensene av barnefattigdom i Norge, samt vurdere hva som kan bidra til vellykkede tiltak for å redusere omfanget av problemet.

1.1 Bakgrunn for tema

Norge er et land med relativt høy levestandard og velferdssystemet gir generelle rettigheter til alle borgere. Til tross for dette opplever likevel en del barn i Norge fattigdom og det er en pågående debatt om hvor stort problemet egentlig er og hvordan det kan bekjempes.

Barnefattigdom i et land som Norge, som tradisjonelt sett har vært ansett som et av verdens mest likestilte og velfungerende samfunn, er derfor interessant å utforske. Fattigdom har vært et kontinuerlig tema gjennom hele studieløpet, og kan knyttes opp til mange av de ulike emnene vi har hatt. Med andre ord inngår det i mange deler av samfunnet, og det er høy sannsynlighet for at jeg som fremtidig sosialarbeider trenger kunnskap og kjennskap til problemet for å bistå mennesker som trenger det. Jeg mener det derfor er viktig å ha god kunnskap om temaet, da dette kan ha en positiv innvirkning på hjelpen og behandlingen som utsatte barn og unge mottar.

I tillegg er samfunnsoppdraget til sosialarbeidere å sikre menneskeverdige levekår og livskvalitet ved å bistå mennesker som uttrykker behov for hjelp (Fellesorganisasjonen, 2019, s.2). Ifølge norsk grunnlov, skal en sosialarbeider (statens myndigheter) «legge forholdene til rette for barnets utvikling, herunder sikre at barnet får den nødvendige økonomiske, sosiale og helsemessige trygghet, fortrinnsvis i egen familie», jf. Kongeriket Norges Grunnlov 17. mai 1814 (Grunnloven) § 104, 3.ledd. Både formålsbestemmelsen i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen 18. desember 2009 nr.131 (sosialtjenesteloven) § 1 og i Lov

om barnevernstjenester 17. juli 1992 nr.100 (barnevernloven) § 1-1 omhandler at barn skal identifiseres som egne personer og at tjenestetilbudet skal ivareta barnets behov. Mens stjl. §1 skal sikre bedring av levekår for vanskeligstilte, bidrag økonomisk trygghet og sosial inkludering, likeverd og likestilling, i tillegg til å «bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud», skal bvl. §1-1 sikre at barn og unge skal ha trygge oppvekstvilkår og få nødvendig hjelp til rett tid. Sosialarbeidere sin rolle i bekjempelsen mot barnefattigdom er altså lovfestet.

1.2 Presentasjon av problemstilling og formål

For å styrke min rolle som hjelpearbeider i møte med barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier ønsker jeg å bli bedre kjent med tiltak for å bekjempe negative konsekvenser av barnefattigdom. I lys av mitt tema formulerte jeg følgende problemstilling:

Hva kan bidra til vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom i Norge?

Bekjempelse av barnefattigdom refererer til handlinger og tiltak som har som mål å redusere og eliminere fattigdom blant barn og deres familier. For å avgrense problemstillingen min har jeg valgt tre aktuelle tema som er funnet via en tematisk analyse av valgte artikler; barns medvirkning, boligpolitikk og tverrfaglig samarbeid. Barns medvirkning er en grunnleggende rettighet som kan bidra til at barna føler seg sett og hørt, og dermed styrke deres selvbilde og selvtillit. Boligpolitikk kan spille en avgjørende rolle da en trygg og stabil bolig kan gi barna en god plattform for å utvikle seg. I tillegg er tverrfaglig samarbeid viktig da det kan sikre en helhetlig tilnærming og koordinering av tjenester og tiltak.

Gjennom en kritisk og analytisk tilnærming vil denne oppgaven undersøke hva som kan være effektive strategier og tiltak for å ivareta barns medvirkning, styrke tverrfaglig samarbeid og forbedre boligpolitikken i arbeidet mot barnefattigdom i Norge. Det vil også bli diskutert hvordan ulike politiske og samfunnsmessige faktorer kan påvirke arbeidet med å redusere barnefattigdom. Formålet med oppgaven er å kunne gi en dypere innsikt i hva som kan gjøres for å styrke barns rettigheter, bidra til at lavinntektsfamilier får bedre levekår og unngå generasjonsoverføring av fattigdom. Dette vil være relevant både for praksisfeltet og for politiske beslutningstakere som ønsker å utvikle en mer inkluderende velferdspolitik.

1.3 Begrepsavklaringer

1.3.1 Barnefattigdom

Barnefattigdom refererer til situasjonen hvor barn vokser opp i familier med lav vedvarende inntekt, som begrenser deres muligheter til å delta fullt ut i samfunnet og oppleve en tilfredsstillende livskvalitet. Dette kan påvirke barnas helse, utdanning og sosiale utvikling og føre til langsiktige konsekvenser for deres fremtidige muligheter. Selv om begrepet kan være omdiskutert, da det legges vekt på at det er foreldrene som er fattig og ikke barna, brukes det fortsatt i forskning og statistikk. Begrepet setter også fokus på selve barnet som opplever fattigdom (Bekken et al., 2018, s.6). På bakgrunn av dette velger jeg å benytte begrepet barnefattigdom i denne oppgaven.

1.3.2 Wicked problems

"Wicked problems" er vanskelige å definere og løse på grunn av deres mangfoldige årsaker, konsekvenser og interesser. Disse problemene er ofte preget av usikkerhet, motstridende verdier og manglende enighet om hva som utgjør en løsning. Barnefattigdom er et eksempel på slike problemer. Løsninger på "wicked problems" krever en bred tilnærming og involvering av flere fagområder og interesser (Backe-Hansen, 2019, s.248). Å anerkjenne kompleksiteten av disse problemene og å jobbe med dem på en fleksibel og kreativ måte kan bidra til å skape bedre samarbeid og mer effektive løsninger som tar hensyn til mangfoldet av perspektiver og interesser som er involvert (Backe-Hansen, 2019, s.248). Problemstillingen ses i lys av dette begrepet.

2.0 Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg redegjøre for barnefattigdom i norsk kontekst og ulike konsekvenser av barnefattigdom. Dette vil belyse hvorfor problemet er så viktig å bekjempe, og legges til grunn for min forforståelse av de vitenskapelige artiklene jeg har analysert. I tillegg skal jeg presentere ulike teoretiske rammer som er relevante for å se hva som kan bidra til vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom i Norge. Den første teorien jeg skal redegjøre for er Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, som kan hjelpe å forstå hvordan barnefattigdom påvirker barns utvikling og livssituasjon. Videre skal jeg se på Bourdieus teori om kapitalformer for å få en innsikt i hvordan barnefattigdom påvirker barns livsmuligheter, og hvordan dette igjen kan forsterke og opprettholde fattigdom. Til slutt skal jeg ta et kort blikk på kapabilitetstilnærmingen som kan være relevant for å forstå hvordan fattigdom påvirker mulighetene til barna, og hvordan vi kan jobbe for å forbedre disse mulighetene.

2.1 Hva er fattigdom?

Fattigdom brukes i mange sammenhenger og defineres på ulike måter. Ofte skilles det mellom absolutt og relativ fattigdom (Fløtten, 2009, s.17). Når man ikke har det mest vesentlige og enkleste å berge seg med for å overleve, slik som mat, bolig og klær, regnes det som absolutt fattigdom (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.141). I Norge finnes ikke slik type fattigdom, men heller relativ fattigdom. Da har personer slike livsnødvendige ressurser, men mangler tilgang til ressurser som de fleste omkring en har (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.141).

På den andre siden handler ikke fattigdom bare om økonomisk størrelse, men det er også en subjektiv opplevelse av forholdet mellom egne og andres levekår. Ifølge Helgeland er noe av det tyngste ved å vokse opp i lavinntekt å oppleve mangel på det flertallet av jevnaldrende barn har, både grunnleggende goder og forbruksgoder (Helgeland, sitert av Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.141). Likevel er det viktig å huske at familier som er definert som inntektsfattige ikke nødvendigvis opplever seg selv som fattige. Fattigdom er et normativt og relativt fenomen (Bekken et al., 2018, s.6).

Forskere diskuterer hvordan fattigdom kan måles og hva som definerer fattigdom (Fløtten, 2009, s.18). Tradisjonelt brukes lav inntekt som en indikator på fattigdom, men dette er ikke passende i land med høy levestandard og omfattende velferdsstat som Norge. En annen

tilnærming er å se på indikatorer som direkte sier noe om folks levekår, men det er vanskelig å fastsette hva som må mangle for at noen skal kalles fattige (Fløtten, 2009, s.25). En tredje måte å måle fattigdom på er subjektivt, ved å spørre personen direkte om hvordan de oppfatter økonomien sin.

2.1.1 Barnefattigdom i norsk kontekst

Barnefattigdom er et problem, også i Norge. For det første er barnefattigdom en moralsk sak, da det er utelukkende galt at barn vokser opp i fattige kår (Fløtten, 2009, s.16). Barn kan ikke klandres for sin sosiale posisjon og det er urettferdig å forvente at de skal være ansvarlige for å forsørge seg selv. Man kan argumentere for at når et barn blir født har det krav på rettferdighet; hvis foreldrene ikke klarer å forsørge det, må noen andre. Alt annet ville være urettferdig, siden barn ikke kan holdes ansvarlig for å bli født av foreldre som er dårlig tilpasset til å møte deres behov for trivsel og velvære (Schweiger & Graf, 2015, s.149).

Eksistensen av barnefattigdom er et alvorlig problem som bryter med prinsippet om sjanselikheter, som står sterkt i et egalitært og liberalt orientert land som Norge (Fløtten, 2009, s.16). Dette prinsippet går ut på at alle skal ha like muligheter til å lykkes, uavhengig av deres bakgrunn eller økonomiske situasjon. Barn i lavinntektsfamilier har oftere dårligere levekår og livssjanser enn barn som vokser opp i normale kår. Barnefattigdom kan føre til en ond sirkel av fattigdom og marginalisering som kan være vanskelig å bryte ut av. I tillegg utgjør barnefattigdom en trussel mot framtidens velferdssamfunn. Hvis barnefattigdom hindrer barn i å utvikle seg til sitt fulle potensial, vil dette kunne føre til færre produktive borgere og en svekkelse av velferdsstaten (Fløtten, 2009, s.16).

2.2 Konsekvenser av å vokse opp i fattigdom

Kjernen i moderne barnefattigdom kan beskrives som utviklingsfattigdom (Frønes, sitert av Bunkholdt og Kvaran, 2021, s.142). De dårlige kårerne i lavinntektsfamilier har mangfoldige og negative konsekvenser for barns utvikling. Økonomisk stress og usikkerhet kan føre til mangel på tilgang til grunnleggende behov som mat, klær og bolig, samt utilstrekkelig helsetjenester og helsefremmende aktiviteter. Dette kan igjen føre til en økt risiko for somatiske helseproblemer som feilernæring, kroniske sykdommer og dårlig tannhelse (Bunkholdt og Kvaran, 2021, s.142). I tillegg kan fattigdom påvirke barns psykiske helse og velvære. Mangel på ressurser og muligheter kan føre til at barn opplever stress og angst, som

kan påvirke deres evne til å lære og utføre daglige oppgaver. Det kan føre til økt risiko for depresjon og andre psykiske lidelser. Fattigdom kan også gjøre at barn opplever sosial isolasjon, mobbing og diskriminering, som kan ha langsiktige konsekvenser for deres sosiale og emosjonelle utvikling (Bunkholdt og Kvaran, 2021, s.142).

Barn i lavinntektsfamilier deltar sjeldnere i organiserte aktiviteter og i sosiale settinger, noe som påvirker deres utvikling av sosial kapital. Sosial kapital refererer til ressursene som barnet har tilgang til gjennom sine sosiale nettverk (Bufdir, 2017, s.1). Bunkholdt og Kvaran (2021) viser at barna får dårligere karakter og skulker skolen oftere, samtidig som de har høyere frafall fra videregående skole. Den sosioøkonomiske situasjonen til barn og unge har en stor innvirkning på deres liv og opplevelser i ulike arenaer. Hvis man lever i en situasjon der det er knappe ressurser tilgjengelig, er det stor fare for at ulike faktorer som kan føre til marginalisering, kan samles opp på områder hvor barn vanligvis bør ha mulighet til å utvikle seg (s.142).

Kumulative levekårsulemper påvirker barnets oppvekst, utvikling, skoleprestasjoner og helse resten av livet (Bufdir, 2017, s.1). Barn som vokser opp i fattige familier har stor risiko for selv å bli fattige, da fattigdom ofte overføres gjennom generasjoner (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.142). Familiestresshypotesen er en sentral forklaringsmodell som viser hvordan lavinntekt kan påvirke andre dynamikker i familien (Furuberg et al., 2022, s.27).

Økonomiproblemer fører ofte med seg emosjonelt stress og foreldrekonflikt, som videre kan føre til uheldige konsekvenser for relasjoner og samspill i familien. Dette kan gi barna dårlige utfall. Forskning viser også at barn og unge som vokser opp i lavinntekt er mer utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt (Furuberg et al., 2022, s.27).

2.3 Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell kan forklare hvordan ulike former for økonomisk deprivasjon kan påvirke barns sosioemosjonelle utvikling. Sosioøkologisk er et psykologisk begrep som fokuserer på helhet og samspill i menneskelige systemer. Systemteori, som ligger til grunn for denne tilnærmingen, ser på atferd og problemer som resultat av samspillet mellom mennesker istedenfor iboende biologiske egenskaper (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49).

Bronfenbrenners teori søker å forstå de ulike faktorene som påvirker et barns utvikling og oppvekstvilkår, inkludert barnets subjektive opplevelse av miljøet rundt seg. Ifølge denne teorien er barnets sosiale utvikling en aktiv prosess hvor de selv tar valg og tolker omgivelsene sine. Modellen illustrerer kompleksiteten og gir en hierarkisk forståelse av hvordan barns utvikling påvirkes av ulike faktorer og miljøer. Teorien omfatter flere disipliner, som sosiologi, psykologi og antropologi, og legger vekt på en tverrfaglig forståelse av barn (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49).

Miljøet deles inn i mikro-, meso-, ekso-, og makrosystemet. Mikrosystemet består av de forskjellige miljøene som barnet er en del av, som familien, skolen, venner og fritidsmiljø. Mesosystemet er forbindelsen mellom to eller flere mikromiljøer. Ekosystemet inkluderer forbindelser som ikke direkte involverer barnet, men som andre i mikromiljøene deltar i. Makrosystemet representerer kulturelle og sosiale forventninger og normer som påvirker de andre systemene (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49).

Barn er aktive deltakere i konstruksjonen av sine egne miljøer og livsbetingelser, basert på både medfødt personlighet og erfaringer. Dette inkluderer valg av venner, fritidsaktiviteter og skolevalg (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49). Et helhetlig perspektiv innebærer å forstå familiens situasjon som en del av en større helhet som påvirkes av miljøet. For å få en helhetlig forståelse av et barns omsorgssituasjon, må informasjon samles inn fra flere områder i barnets liv (Storhaug & Kvaran, 2019, s.140).

2.4 Bourdieus kapitalformer

Pierre Bourdieu utviklet en omfattende teori om hvordan samfunnet fungerer, og hvordan ulike typer kapital kan påvirke en persons posisjon i samfunnet. Bourdieu mente at ulike former for kapital, som økonomisk, kulturell og sosial kapital, kunne påvirke en persons mulighet til å lykkes og oppnå sosial mobilitet (Olsen et al., 2023). Økonomisk kapital er en viktig faktor i å bestemme en persons sosiale posisjon, men det er også viktig å ha tilgang til kulturell og sosial kapital for å kunne navigere i samfunnet på en effektiv måte. Bourdieu argumenterte for at disse forskjellene i tilgang til kapital kunne skape og opprettholde ulikhet og sosial klasse.

På den ene siden kan ulike former for kapital eksistere uavhengig av hverandre. For eksempel kan du ha mye kulturell kapital, men lite økonomisk kapital. På den andre siden kan ulike former for kapital påvirke hverandre positivt. Å ha en form for kapital kan gi deg bedre tilgang til andre former for kapital. For eksempel kan sosial kapital hjelpe deg med å få tilgang til bedre betalte jobber og dermed øke din økonomiske kapital. Hvor mye økonomisk, sosial og kulturell kapital du har, avgjør hvilken klasse du tilhører (Haug & Horverak, 2009, s.78).

I forhold til barnefattigdom argumenterte Bourdieu for at manglende tilgang til økonomisk kapital var en av de viktigste faktorene som bidrar til fattigdom. Han mente at fattigdom ikke bare skyldes individuelle faktorer, men også strukturelle faktorer som politiske og økonomiske systemer som bidro til å opprettholde fattigdom (Haug & Horverak, 2009, s.78). Bourdieu mente at det var viktig å adressere disse strukturelle faktorene for å bekjempe barnefattigdom og sosial ulikhet.

Ifølge Bourdieu blir våre tanker og handlinger påvirket av det sosiale miljøet og den sosiale klassen vi vokser opp i. For eksempel vil oppveksten i en middelklassefamilie lære å verdsette spesifikke matvarer, ferieopplevelser og yrker. Dette vil automatisk påvirke våre tanke- og handlingsmønstre, noe Bourdieu kaller for habitus. Habitus består av varige og kroppsliggjorte disposisjoner som styrer hvordan vi oppfatter, vurderer og handler i ulike situasjoner. Bourdieu bruker begrepet "kroppsliggjort" for å understreke at disse disposisjonene er dypt forankret i oss og en del av vår identitet. Habitus og ulike kapitalformer kan føre til generasjonsoverføring av fattigdom (Olsen et al., 2023).

Habitus, som representerer de innlærte måtene å tenke og handle på, spiller en stor rolle når det kommer til sosial mobilitet. Hvis du for eksempel vokser opp med foreldre som har høy utdanning og inntekt, vil du sannsynligvis verdsette utdanning og ha lettere for å tro at det er oppnåelig for deg selv. Du vil lære sosiale ferdigheter som kan være nyttige for å lykkes i utdanning og arbeidsliv senere i livet. Bourdieu argumenterer for at samfunnet har en sterk innvirkning på individene som er en del av det, men har blitt kritisert for å gi for lite rom for individuell frihet og refleksjon. Bourdieu mener imidlertid at samfunnet er dynamisk og at individene har en kreativ rolle i å forme det. Han påpeker at politisk organisering og

kollektive handlinger kan bidra til å endre sosiale strukturer og fordeling av kapital i samfunnet (Haug & Horverak, 2009, s.79).

2.5 Kapabilitetstilnærmingen

Den teoretiske ideen "the capability approach", oversatt til kapabilitetstilnærming på norsk, ble introdusert i 1979 av Amartya Sen (Robeyns, 2017, s.7). Kapabilitetstilnærmingen er opptatt av aspekter ved folks liv som blant annet helse, utdanning og sosiale nettverk; den er også opptatt av hva folk kan gjøre, som å kunne jobbe, oppdra en familie, reise eller være politisk aktiv. Kapabilitetstilnærmingen ser på folks reelle friheter til å gjøre disse tingene, og nivået av velvære de vil oppnå når de velger fra alternativene som er åpne for dem (Robeyns, 2017, s.7-8).

I kapabilitetstilnærmingen definerer «kapabilitet» som evnen en person har til å velge og realisere et liv de selv verdsetter. Det handler ikke bare om tilgang til ressurser eller inntekt, men om friheten til å bestemme over eget liv og ha muligheten til å realisere ens mål og drømmer (Helsedirektoratet, 2016, s.28). Dette kan være alt fra å ha tilgang til utdanning og helsehjelp, til å kunne delta i samfunnet og ha muligheten til å påvirke politiske beslutninger. Funksjoner omfatter alt en person kan verdsette å være eller å gjøre, fra grunnleggende funksjoner som å spise seg mett til mer komplekse aktiviteter og tilstander som å ha selvrespekt eller være vegetarianer. Mens faktisk gjennomføring av en aktivitet er en funksjon, er den reelle muligheten til å gjøre det en kapabilitet (Helsedirektoratet, 2016, s.28).

Teorien tar opp spørsmålet om hvordan vi identifiserer og definerer fattigdom, og hvordan vi kan bekjempe det på en rettferdig og effektiv måte. Den sammenligner en inntektsbasert tilnærming til fattigdom med en kapabilitetsbasert tilnærming (Robeyns, 2017, s.8).

Inntektsbaserte tilnærming ser på fattigdom som en mangel på økonomiske ressurser og definerer fattige som de som har en inntekt under en bestemt grense. Kapabilitetsbasert tilnærming fokuserer på hva mennesker faktisk kan gjøre og være, og hva slags person de kan være, uavhengig av deres inntekt, og identifiserer de som fattige dersom de mangler grunnleggende funksjoner som mat, helse, utdanning og sikkerhet (Robeyns, 2017, s.9).

Kapabilitetstilnærmingen stiller spørsmål ved om mennesker har de samme evnene til å leve det livet de ønsker, eller om globale økonomiske strukturer, innenrikspolitik eller brutal

uflaks gjør deres evner ulike. Den påpeker at utviklingsprosjekter bør fokusere på å utvide folks evner, heller enn bare å øke deres materielle ressurser eller generelle tilfredshet med livet. Kapabilitetstilnærmingen utfordrer oss til å se på fattigdom på en mer helhetlig måte, og å sette søkelys på å gi mennesker muligheter til å leve det livet de ønsker å leve, uavhengig av deres inntekt eller materielle ressurser. Dette krever en omfattende tilnærming som tar hensyn til både individuelle evner og strukturelle faktorer som påvirker dem (Robeyns, 2017, s.9-10).

Ved å fokusere på menneskers sårbarhet og behov, inkludert behov for omsorg, er Nussbaum interessert i å gi konkrete forslag til hvordan samfunnet kan legge til rette for medborgerskap og likeverd gjennom inkludering og deltakelse. Dette gjør teorien aktuell for moderne velferdsstater som de skandinaviske. Kapabilitetstilnærmingen har en viktig rolle i å endre vårt fokus og våre spørsmål om hva som er viktig for mennesker. Gjennom å undersøke hva mennesker faktisk er i stand til å være eller gjøre, og ved å vurdere ulike dimensjoner av livskvalitet, kan kapabilitetstilnærmingen hjelpe oss til å evaluere og anbefale intervensjoner og endringer for å forbedre samfunnet (Robeyns, 2017, s.7). Dette er et verdifullt bidrag til den normative debatten om hvordan vi bør organisere samfunnet for å fremme rettferdighet og likeverd (Robeyns, 2017, s.142).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Med utgangspunkt i oppgavens problemstilling velges metode (Dalland, 2020, s.53). Metoden kan ses på som et verktøy for å samle relevant forskning og litteratur, og gjør det mulig å søke etter eksisterende kunnskap som er presentert i vitenskapelige artikler (Støren, 2013, s.17). Metoden bidrar altså til å samle inn data som vi trenger til undersøkelsen vår (Dalland, 2020, s.54). Andre momenter som påvirker hvilken metode man ender opp med er blant annet tiden man har på seg og hvilke ressurser man har. Dalland (2020) fremhever at det viktigste er å gjennomtenke og overveie hvilken metode som evner å gi best mulig data til å belyse problemstillingen man velger (s.193). Med dette i betraktning vurderte jeg litteraturstudie som den beste metoden for å undersøke hva som kan bidra til vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom i Norge. Litteraturstudie analyserer og systematiserer eksisterende forskning og kunnskap, og søker etter å se helheten av et tema (Thidemann, 2019, s.77).

3.2 Litteraturstudie som metode

En litteraturstudie kan defineres som en omfattende studie og tolkning av litteratur relatert til et bestemt spørsmål ved bruk av en systematisk tilnærming (Aveyard, 2018, s.12). En systematisk analyse har som formål å identifisere og spore all tilgjengelig litteratur om et emne, samtidig som den beskriver en klar, omfattende metodikk (Aveyard, 2018, s.16-17). En slik analyse har strenge metoder for å identifisere, kritisk vurdere og syntetisere relevante studier for å svare på et forhåndsdefinert spørsmål. Hensikten med studiet er å få ny innsikt i et tema ved å utføre et grundig søk og analyse av litteraturen man finner (Aveyard, 2018, s.14). Ved å velge litteraturstudie som metode ønsker jeg å få en dypere forståelse av problemstillingen min, noe som er mulig da en gjennomgår og analyserer en stor mengde eksisterende litteratur. Dette gir viktig bakgrunnsinformasjon og innsikt for videre forskning og praksis.

3.3 Datainnsamling

Jeg gjennomførte søk i ulike databaser for å få en helhetlig oversikt over relevant forskningslitteratur i forhold til problemstillingen min. Søkene ble gjennomført fra 13.januar 2023 til 20.januar 2023 i databasene Oria og Google scholar. Dette er plattformer for akademisk litteratur og vitenskapelige publiseringer. Det ble søkt etter vitenskapelige artikler

fra fagfelleverderte tidsskrifter på både norsk og engelsk. Utvalgte søkeord jeg brukte var: barnefattigdom, child poverty, reduce, bekjempelse, norway, lavinntektsfamilier og deltakelse. Jeg tok i bruk inklusjons- og eksklusjonskriterier for å få mest mulig relevante artikler og dermed unngå for mange irrelevante resultater på søket mitt.

3.3.1 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

Utarbeidelsen av flere inklusjons- og eksklusjonskriterier avgrenset antall treff på søkene mine (Støren, 2013, s.37). Disse bidro til at jeg klarte å holde fokus på problemstillingen min, og til å finne en strategi for søkingen som ble gjort (Aveyard, 2018, s.55-56). For det første valgte jeg å kun søke etter fagfelleverderte tidsskrifter for å tilpasse resultatene mine og kvalitetssikre litteraturen jeg kom over. Videre var jeg opptatt av å lete etter relevante begreper i artikkelens tittel og abstrakt. Jeg ekskluderte artikler med overskrifter som ikke indikerte noen tilknytning til min problemstilling, som følge av dette. I hovedsak ønsket jeg å se på barnefattigdom i Norge, og valgte dermed å ekskludere forskning om andre land til hensyn for begrensninger av problemstillingen min. Jeg valgte å ekskludere artikler som var på andre språk enn norsk og engelsk. Et annet eksklusjonskriterium var all forskning eldre enn de siste fem årene for å sikre relevant forskningslitteratur.

Med utgangspunkt i ulike kombinasjoner av søkeordene sammen med mine inklusjons- og eksklusjonskriterier resulterte søkene mine i 93 artikler fra 2 databaser. Artikler som var duplikater, ble ekskludert for å redusere antall artikler. Gjenværende artikler ble systematisk gjennomgått, og artikler som ikke var relevante for oppgavens problemstilling ble utelukket. Dette resulterte i en endelig utvelgelse av 3 passende artikler. For mer detaljert informasjon om søkene, se vedlegg 1.

3.4 Analyse av forskningsartiklene

En betydningsfull del av den analytiske prosessen er å kritisk vurdere artiklene som er valgt (Aveyard, 2019, s.133). Her analyserer man tekstene både i sin helhet, men også hver del individuelt, ved å lese og tolke teksten flere ganger (Thidemann, 2019, s.92). Ved å ta i bruk en litteraturmatrise har jeg grundig redegjort for artiklernes kvalitet og relevans for problemstillingen, viser til vedlegg 2. Litteraturmatrisen bidrar til å skape en oversikt og forståelse i analysearbeidet jeg har gjort.

Videre i analysen oppdaget jeg forskjellige temaer basert på resultatene fra hver artikkel. Målet var å sammenligne og tolke resultatene fra hver artikkel for å finne likheter og forskjeller på tvers av dem (Aveyard, 2019, s.137). Jeg gikk systematisk gjennom hver artikkel og identifiserte relevante temaer som jeg presenterer i underkapittel 4.6 Tema-analyse.

3.5 Studiens troverdighet

Litteraturen man finner skal analyseres og vurderes for å gjøre leseren kjent med de aktuelle kildene. For å vurdere kvaliteten til valgte kilder er det nødvendig med en detaljert beskrivelse av litteraturens gyldighet, og hvorfor de er relevant for valgt problemstilling (Dalland, 2020, s.152). For å anskaffe kvalitet i forskningen man har funnet er det viktig at kildene er pålitelig og troverdig (Dalland, 2020, s.58).

Ved å ta i bruk inklusjons- og eksklusjonskriterier, i tillegg til å kun bruke primærlitteratur, har jeg vært grundig i arbeidet med å finne relevant litteratur. Jeg har vært kildekritisk når jeg har valgt ut de tre fagfellevurderte artiklene for å belyse problemstillingen min. Ettersom barnefattigdom er et komplisert og aktuelt tema stadig i endring var det viktig å finne ny forskning. Artiklenes relevans ovenfor problemstillingen min stod sterkt. Et kildekritisk aspekt som er relevant å belyse er at barnefattigdom i Norge fortsatt er et nytt forskningsfelt og at mange tiltak ikke er evaluert og målt effekten av. I tillegg er en av de utvalgte artiklene på engelsk, og det er mulighet for mistolkning av ulike ord og setninger da jeg har benyttet meg av ulike verktøy for å oversette artiklene i en kombinasjon med egne engelskkunnskaper.

4.0 Presentasjon av artiklene

I dette kapitlet skal jeg presentere resultatet etter mitt litteratursøk. Hver artikkel inneholder ulike forhold som er relevant for å besvare min problemstilling. Målet for min oppgave er å undersøke hva som kan bidra til vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom i Norge. Derfor har jeg valgt artikler som ser på dette spørsmålet fra ulike vinklinger. Det vil si at de ikke alltid er sammenlignbare, men at de snarere utfyller hverandre.

4.1 Artikkel 1

Den første studien jeg skal presentere er *Betydningen av barns deltakelse i bekjempelsen av fattigdom* av Marianne Rugkåsa og Berit Bergheim (2020). I denne vitenskapelige forskningsartikkelen undersøker forskerne om større oppmerksomhet rettet mot barna kan bidra til en bedre og mer helhetlig bekjempelse av fattigdom i Norge. Den deskriptive studien setter søkelyset på barns medvirkning i saker som angår dem, hovedsakelig hos Nav. Studien tar utgangspunkt i data fra et landsomfattende prosjekt rettet mot lavinntektsfamilier i Nav, *Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier* (HOLF-prosjektet). Hensikten med prosjektet var å utarbeide et helhetlig tjenestetilbud for familier som mottar tjenester fra sosialtjenesten i Nav. Barnas rolle gis særskilt oppmerksomhet, og er et selvstendig mål i prosjektet.

Resultatene indikerer at selv om Nav mottar informasjon om barnas situasjon fra foreldrene, som er den gjeldende praksisen, så fører ikke dette til en tilstrekkelig forståelse av hvordan barna selv opplever sin situasjon. Studien viser at det å snakke mer med barna vil kunne gi kunnskap som speiler barns situasjon, ønsker og behov. På den andre siden belyser funnene at familiekoordinatorene legger vekt på å beskytte barna fra familiens problemer. Det drøftes om dette kan handle om familiekoordinatorenes eget ubehag og beskyttelse av seg selv, og ikke bare ivaretagelse av barna.

Artikkelen påpeker at barn og unge som lever i fattigdom, ofte blir ekskludert fra samfunnet og beslutningsprosesser som påvirker deres liv. Det er derfor viktig å gi dem mulighet til å delta og bidra med sine erfaringer og perspektiver. Dette kan øke deres opplevelse av mestring og innflytelse, og bidra til bedre beslutninger og tiltak for å bekjempe fattigdom. Forskerne konkluderer med at barns deltakelse kan bidra til økt kunnskap, bedre praksis og mer effektive tiltak i kampen mot barnefattigdom.

4.2 Artikkel 2

Neste artikkel er *Policies to Reduce Child Poverty in Norway: Can Municipalities Ensure Positive Functionings for Children through Housing Policies?* av Marit Kristine Helgesen og Petter Arvesen (2022). Den vitenskapelige forskningsartikkelen ser på om norsk kommunal boligpolitikk kan være et instrument for å redusere barnefattigdom.

Studien benytter en analyse av boligpolitikken i norske kommuner, samt intervjuer med nøkkelaktører i kommunene, for å undersøke om kommunene legger til rette for boliger som er tilpasset familiers behov, spesielt i forhold til barns velferd. Artikkelen argumenterer for at boliger som er tilpasset familiers behov, kan bidra til å redusere barnefattigdom, og at kommunene kan spille en viktig rolle i å sikre at barn har tilgang til trygge og egnede boliger. Forskerne finner at kommunene i stor grad fokuserer på tilrettelegging for boliger som er egnet for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, men at det er mindre fokus på boliger som er tilpasset familiers behov.

Artikkelen konkluderer med at det er et behov for at kommunene tar et større ansvar for å sikre at barn har tilgang til trygge og egnede boliger, og at det er viktig å øke kunnskapen og bevisstheten om betydningen av å ta hensyn til barns behov i boligpolitikken for å bekjempe barnefattigdom. En mer helhetlig tilnærming til boligpolitikk, der man tar hensyn til barnas perspektiv og behov, og jobber mer målrettet for å redusere barnefattigdom, er nødvendig.

4.3 Artikkel 3

Den tredje og siste artikkelen jeg har inkludert i oppgaven er *Barnets rett til en forsvarlig levestandard: Utøvelse av skjønn i Nav og barneverntjeneste* av Aina A. Kane, Sissel Neverdal og Oddbjørn Stenberg (2018). Den vitenskapelige forskningsartikkelen undersøker Nav- og barnevernansattes forståelse av hvordan barnets rett til forsvarlig levestandard ivaretas i kommunen.

Artikkelen fremhever at skolen er viktig for å forebygge at fattigdom overføres fra generasjon til generasjon. Datamaterialet viser at skolen kan legge økonomisk press på både barn og foreldre gjennom kostnader til skole- og fritidsaktiviteter, og at dette kan føre til utenforskap for barn fra lavinntektsfamilier. Universelle gratistilbud kan derimot bidra til mer lik tilgang til ressurser, mens låneordninger og dugnader kan skape skiller mellom barn.

Barnevernsinformanter rapporterer om vanskeligheter med å få kontakt med Nav, som er en stor organisasjon. Informantene peker på utfordringene knyttet til boligstandard, utleiepriser og begrensede muligheter for innpass i boligmarkedet for lavinntektsfamilier.

Ifølge artikkelens datamateriale viser det seg å være store forskjeller i hva det offentlige gjennom Nav og barneverntjenesten fanger opp og yter til barn som vokser opp i lavinntektsfamilier. Datamaterialet viser eksempler på uklare grenser mellom virksomhetsområdene, spesielt når det gjelder barns bosituasjon. Artikkelen viser at barns rett til en forsvarlig levestandard påvirkes av kommunenes interne organisering, struktur og samarbeid, og at kommunene og instansene kan tolke sitt ansvar ulikt, selv om barnets rettigheter er beskyttet av nasjonale og internasjonale lover.

Datamaterialet viser at barnets rett til medvirkning er begrenset i sosialtjenesteloven til tross for at familieøkonomi er en viktig faktor for barns oppvekstsvilkår. Barnets menneskerettslige krav på å bli hørt har forrang foran nasjonal lovgivning, og det er bekymringsfullt at manglende medvirkningsrett i Nav kan hemme barnets rettssikkerhet. Med utgangspunkt i barnets rett til medvirkning og barnets beste som et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, kan det være nødvendig å vurdere en tilpasset medvirkningsrett for barnet i sosialtjenesteloven for å fremme hvert enkelt barns behov og muligheter til å komme seg ut av en lavinntektssituasjon.

4.4 Tematisk analyse

Forskningslitteraturen viser til flere faktorer som kan bidra til vellykkede tiltak for å bekjempe barnefattigdom i Norge. Mine funn i studiene er tematisk analysert for å identifisere gjennomgående temaer som viser seg på tvers av artiklene. Tabell 1 gir en oversikt over de utvalgte temaene i forskningsartiklene som er relevante for oppgavens problemstilling. Disse temaene vil bli nærmere gjort rede for i drøftingsdelen. Ved å analysere og diskutere disse temaene kan man få en større forståelse av hvordan man kan adressere problemene og bidra til å bedre situasjonen for barn i lavinntektsfamilier.

Tabell 1. Presentasjon av tema

	Barns medvirkning	Spesifikke tiltak	Tverrfaglig samarbeid
Rugkåsa & Bergheim (2020)	√	√	
Helgesen & Arvesen (2022)	√	√	√
Kane et al. (2018)	√	√	√

(Aveyard, 2019, s.92)

5.0 Diskusjon av funn

Med utgangspunkt i forskningslitteraturens funn og relevant teori skal jeg videre drøfte oppgavens problemstilling: «Hva kan bidra til vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom i Norge?». I dette kapittelet vil det bli presentert tre temaer som ble identifisert gjennom en systematisk analyse av de utvalgte forskningsartiklene. For å få en bedre forståelse av artiklenes funn vil disse temaene bli sett i lys av ulike teorier som er presentert tidligere i oppgaven.

5.1 Barns medvirkning

På tvers av artiklene vises det tydelig søkelys på barns medvirkning i bekjempelsen av fattigdom. Både Rugkåsa og Bergheim (2020) og Kane et al. (2018) tydeliggjør at barn sjelden blir møtt i møte med Nav, til tross for deres menneskerettslige krav på å medvirke og bli hørt. I praksis får Nav informasjon om barnas behov og situasjon gjennom foreldrene uten å snakke med barna direkte, noe som resulterer i manglende kunnskap om barnas situasjon slik barna selv erfarer den (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.167). Helgesen og Arvesen (2022) understreker at selv om barn er agenter i sitt eget liv, er de avhengige av voksne. Dette gjør barn politisk sårbare fordi de ikke kan kjempe for sine rettigheter på den måten voksne kan, og de kan ikke organisere seg på en sammenlignbar måte som vil sikre dem politisk innflytelse og endre deres politiske posisjon. Barn er avhengige av rettighetene de får av andre (s.6-7).

Likevel viser Rugkåsa og Bergheim (2020) hvordan familiekoordinatorer får en annen innsikt i og informasjon om familiens situasjon når barnet inkluderes og snakkes med. Barnet kan bidra til å belyse problemer som ikke tydelig ses, og gjør at andre hjelpeinstanser kan kobles inn. Å snakke med barn også uten at foreldrene er til stede, kan gi barna mulighet til å uttrykke behov som kan være vanskelig å uttrykke foran foreldrene (s.164-165). For eksempel vil det være nyttig å høre hva barnet kan fortelle om hvordan stress som kommer av dårlig økonomi påvirker familiedynamikken, altså se på familiestresshypotesen (Furuberg et al., 2022, s.27). Noen barn kan vegre seg fra å fortelle om behov av ulike grunner, slik som frykt for reaksjoner fra voksne eller ofte fordi de vet om familiens økonomiske problemer og ønsker å beskytte sine egne foreldre. Rugkåsa og Bergheim (2020) er tydelig på at når barn selv får mulighet til å fortelle om hverdagen sin gir det verdifull informasjon om hvordan barnet har det, hva slags behov og ønsker de har, og hvilken støtte eller oppfølging de trenger

(s.158). HOLF-prosjektet, som Rugkåsa og Bergheims studie (2020) baserer sine funn på, viser at barns medvirkning bidrar til at barns behov blir ivaretatt, både i nåtid og i fremtiden, og gir de mulighet til å få bedre hjelp i bekjempelsen av barnefattigdom (s.167).

Informasjonen barnet innehar vil igjen gi et mer helhetlig bilde av barna og familiens situasjon og hjelpebehov, noe som kan bistå i endring av aktuelle problemer (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.166). Bronfenbrenner legger vekt på at et helhetlig perspektiv innebærer å forstå familiens situasjon som en del av en helhet som påvirkes i samspill med miljøet ved å ha fokus på alle systemnivåene. For å kunne danne en helhetlig forståelse av en omsorgssituasjon, er det nødvendig å samle informasjon fra flere områder i et barns liv (Storhaug & Kvaran, 2019, s.140). Det vil være vesentlig å få barnets mening om hva som kan gjøres med konsekvensene de opplever av fattigdom. Barn og unge kan komme med gode forslag til hva som kan hjelpe dem i situasjonen de står i, og for å dempe opplevelsen av de negative konsekvensene. Ut ifra kapabilitetstilnærmingen vil det være nødvendig å kjenne til barnets evner og hva dets muligheter til å gjøre det de verdsetter og være den typen person de vil være for å iverksette tiltak (Robeyns, 2017, s.9-10). Tilnærmingen knytter livskvalitet til frihet, og til hva mennesker *faktisk* er i stand til å være eller gjøre (Helsedirektoratet, 2016, s.11). Kane et al. (2018) poengterer at Navs formål er å bidra til økonomisk sikring og et helhetlig og samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge og deres familier. Dette betyr at Nav har et spesielt ansvar for å ivareta barn og unges behov i saker som omhandler lavinntektsfamilier (s.25).

Bronfenbrenner understreker betydningen av barnets subjektive opplevelse av sitt miljø (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 49). Barnas egne valg, vurderinger, tolkninger og konstruksjoner av sosiale og ikke-sosiale aspekter av omgivelsene utgjør deres sosiale utvikling i en aktiv prosess. Barnet blir ansett som en aktiv deltaker som står overfor en grunnleggende utviklingsoppgave, som er påvirket av flere kilder og miljøer, og der barnet selv har en medvirkende rolle i konstruksjonen av sin egen identitet og livssituasjon. Det er derfor betydningsfullt å få tak i barnets egen forståelse og mening om situasjonen de befinner seg i (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49). Dette må til for å vite hvilket tiltak som må settes inn for å dempe negative konsekvenser og gi barnet bedre forutsetninger for å ikke havne i samme situasjon som foreldrene. Flere av familiekoordinatorene i artikkel 1 fortalte at foreldrene ikke alltid klarer å formidle barnas behov til tross for at de er opptatt av barnas velferd (Rugkåsa &

Bergheim, 2020, s.163). I løpet av HOLF-prosjektet ble det kartlagt flere barn med omfattende oppfølgingsbehov som ikke hadde vært kjent for Nav tidligere.

Familiekoordinatorer rapporterer at når barn har deltatt i samtaler, har det gitt dem en annen form for informasjon og innsikt i hvordan både barna og familien har det (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.164).

Å lytte og inkludere barna kan gi en forståelse av deres egen opplevelse av fattigdom. Ifølge Bourdieu vil det sosiale miljøet og den sosiale klassen vi vokser opp i, ha en fundamental påvirkning på våre tanker og handlinger. Bourdieu omtaler disse lært adferd og tankemønstre som habitus (Haug & Horverak, 2009, s.78). Dette kan knyttes til generasjonsoverføring av fattigdom. Foreldre som har begrenset økonomisk kapital kan ha vanskelig for å gi barna sine tilgang til ressurser og muligheter som er nødvendige for suksess i samfunnet. Foreldre som har begrenset kulturell kapital kan ha vanskeligheter med å gi barna sine den kunnskapen og bakgrunnen som er nødvendig for å navigere i det komplekse samfunnet. Samtidig kan habitus spille en rolle når barna lærer holdninger og atferdsmønstre fra foreldrene som gjør det vanskeligere for dem å bryte ut av fattigdomssirkelen (Olsen et al., 2023). Barnets subjektive mening er dermed viktig for å få en forståelse av deres egen opplevelse av fattigdom, og hva som kan hjelpe dem for å unngå generasjonsoverføring.

Til tross for gode resultater ved å la barn medvirke understreker noen av familiekoordinatorerne i artikkel 1 at de føler et behov for å beskytte sårbare barn fra familiens problemer (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.166). Rugkåsa & Bergheims (2020) funn viser klart dilemmaet mellom å beskytte barna ved å ikke snakke om familiens problemer, og det å aktivt snakke med barn om deres erfaringer og behov (s.162). På den ene siden ønsket noen av koordinatorerne å jobbe mer direkte med barn enn det HOLF-prosjektet la opp til, nettopp fordi barna selv er de som kjenner sin situasjon, sine ønsker og behov (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.164). Andre mente at det var bedre å forholde seg til barna gjennom foreldrene, og at de ikke så hensikten med å komme tett inn på barna og kommunisere med dem. Disse familiekoordinatorerne poengterte at det kanskje var mer naturlig at andre instanser som var i kontakt med familien, som barnevern, skole eller helsetjenester, snakket med barna. Nav holder seg dermed litt i bakgrunnen og samarbeider heller med de andre instansene. Familiekoordinatorerne understreket at det kan bli for mange voksne for barn å forholde seg til (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.164).

På den andre siden argumenterer Kane et al. (2018) for at det derfor kan være vanskelig å se at det vil være mer belastende for barnet å snakke med en saksbehandler i Nav enn en saksbehandler i barnevernstjenesten eller helse- og omsorgstjenesten (s.26). Samtidig er det viktig å huske på at samme type miljøforhold påvirker barn på forskjellig måte, og er nært knyttet til barnets resiliens (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49). De fleste barna vet i tillegg om foreldrenes økonomiske problemer, og det kan oppleves som en lettelse at noen setter ord på problemene deres og lar dem snakke om hvordan de har det (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.166). Barn har unik kunnskap om seg selv og sitt liv som ingen andre har. Medvirkning er uansett en rettighet for barnet, ikke en plikt.

Funnene i artikkel 1 viser at flere familiekoordinatorer i Nav er usikre når det gjelder å snakke med barn om vanskelige forhold (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.163). Det kan dermed gjelde om mer enn ivaretagelse av barna, slik som eget ubehag og beskyttelse av seg selv. Å være vitne til at barn lever i en fastlåst og dårlig situasjon som er vanskelig å endre på kort sikt kan være krevende. (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.166). Til tross for at grunnleggende kunnskap om barns utvikling og behov inngår i sosialfaglige utdanninger, har mange likevel i praksis hatt liten erfaring med å arbeide med barn og kan oppleve usikkerhet (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s.166). Veiledning kan øke bevisstheten og styrke selvtilliten til å håndtere situasjoner med barn og familier i forskjellige utfordrende situasjoner og med ulike sosiale og kulturelle bakgrunner. Dette kan bidra til å sikre at familien blir møtt med respekt og trygghet, ifølge Rugkåsa og Bergheim (2020, s.166).

Dersom forvaltningsorganene tar hensyn til barns egne opplevelser og behov når de tar beslutninger vil hjelpetilbudet til barn sannsynligvis bli mer treffsikkert. Dette vil fremme forståelse og støtte gjennom direkte dialog med barnet, i stedet for å kontrollere barnet etter at beslutninger er tatt (Kane et al, 2018, s.26).

5.2 Boligpolitikk

De fleste arenaer i barn og unges liv påvirkes av levekårssituasjonen deres. Dersom man lever i en presset ressursituasjon, er det en betydelig risiko for opphopning av en rekke marginaliseringsmekanismer på områder der barn skal trives og utvikle seg, som forklart i teoridelen. Bolig er tenkt å være et grunnleggende behov på linje med mat og klær, i tillegg til

at det er en viktig determinant for helse. Likevel betraktes bolig som et markedsgode, og det forventes at innbyggerne selv skal håndtere markedet for å skaffe og beholde boligen sin (Helgesen & Arvesen, 2022, s.2). Flere av artiklene påpeker hvordan boligsituasjon og kommunene kan bidra til Norges bekjempelse av barnefattigdom, for eksempel gjennom deres medvirkningsansvar for bistand til bolig jf. sotjl. § 15.

På den andre siden er boligpolitikken en tvetydig sak som skiller seg fra helse, utdanning og arbeid. Det er flere faktorer som gjør boligpolitikken kompleks, som svak regulering og store geografiske variasjoner i boligmarkedet. Bruken av virkemidler som startlån kan ha både positive og negative konsekvenser for både familier og boligmarkedet, og samordning mellom ulike tjenestesektorer og aktører er nødvendig. Boligpolitikk kan beskrives som et "wicked problem" på grunn av omfanget og kompleksiteten (Helgesen & Arvesen, 2022, s.11). Fragmentert organisering og manglende koordinering av tjenester er hindringer for å sikre barn i lavinntektsfamilier en tilfredsstillende boligstandard (Kane et al., 2018, s.24).

Kane et al. (2018) fremhever utfordringer rundt boligstandard, utleiepriser og begrensede muligheter for innpass i boligmarkedet for lavinntektsfamilier (s.23). Helgesen & Arvesen (2022) viser at å bo i offentlig bolig gir familier ingen mulighet til å spare penger. Nabolaget er avgjørende for å leve et godt liv, og det kommer frem av intervjuobjektene at den kommunale bolig tjenesten ikke tenker så mye på hva slags familier og personer som bor i nabolaget når boliger tildeles. Det kan føles utrygt både inne i huset, da naboer for eksempel ikke tåler støy fra barn som leker i leiligheten, og ute, fordi politiet blir tilkalt til nabolaget nesten hver dag (s.7-8). I tillegg kan en kombinasjon av lav inntekt og dårlig bolig bidra til familiestress, som igjen kan føre til en rekke helsemessige og sosiale problemer for familier og samfunn (Furuberg et al., 2022, s.27).

Husbanken og kommunene har en viktig rolle i å bekjempe barnefattigdom og endre utviklingen av denne trenden. Ved å samarbeide med Husbanken kan kommunene søke om og motta tilskudd som kan brukes til å tildele boliger til de som er vanskeligstilt på boligmarkedet, som barnefamilier. Disse tilskuddene kan brukes til å tildele startlån og bostøtte til de som trenger det mest (Helgesen & Arvesen, 2022, s.3). Kommunale myndigheter som samarbeider med Husbanken viser seg å kunne redusere barnefattigdom, og kapabilitetstilnærmingen kan bidra til å evaluere ulike tilstander i samfunnet og gi

anbefalinger for intervensjon og endring (Helgesen & Arvesen, 2022, s.10). Det er derfor viktig at både Husbanken og kommunene fortsetter å samarbeide for å bekjempe barnefattigdom. Dette viser at det har vært en suksess i å endre tankesettet som ligger til grunn for boligpolitikken til å inkludere en ny målgruppe, nemlig barn og unge.

Som nevnt beskriver Bourdieu hvordan ulike former for kapital er knyttet sammen og kan ha en kumulativ effekt (Haug & Horverak, 2009, s.79). For eksempel kan økonomisk kapital brukes til å investere i kulturell kapital som utdanning, som igjen kan øke sjansene for å skaffe seg mer økonomisk kapital og dermed bedre bolig. På samme måte kan sosial kapital i form av nettverk og forbindelser bidra til å skaffe seg bedre bolig og dermed øke sjansene for økt økonomisk og kulturell kapital. Når mennesker bor i trygge og stabile boliger, har de større sannsynlighet for å ha sterke sosiale relasjoner og en følelse av tilhørighet til lokalsamfunnet (Helgesen & Arvesen, 2022, s.2). Dette kan føre til økt sosial kapital, som igjen kan føre til en rekke positive samfunnseffekter, som økt deltakelse i lokalsamfunnsaktiviteter og bedre samarbeid. Økonomisk kapital kan være avgjørende for å kunne kjøpe eller leie en bolig, mens kulturell kapital kan være en faktor i å velge hvilken type bolig man ønsker å bo i og i hvilket nabolag. Boligpolitikk kan påvirke fordelingen av kapital i samfunnet (Haug & Horverak, 2009, s.79). For eksempel kan politikk som gir økt tilgang til rimelige boliger, gi personer med mindre økonomisk kapital bedre mulighet til å bygge opp økonomisk og sosial kapital. På den andre siden kan politikk som gir fordeler til de med mer økonomisk eller kulturell kapital, bidra til å opprettholde eksisterende ulikheter i samfunnet.

Helgesen og Arvesen (2022) viser til en kommune som jobbet for å redusere barnefattigdom ved å styrke deres sosiale boligpolitikk (s.9). Kommunen er av mellomstor størrelse, med ca. 30 000 innbyggere. Tidligere prosjekter rapporterte om utfordringene kommunens vanskeligstilte befolkning opplever, og skapte kunnskap om kommunens arbeidsrutiner for tildeling av startlån, sosial bolig og bostøtte. Disse rutinene fungerte dårlig for å redusere barnefattigdom. Ved å iverksette prosjektet «Velferdspiloten» bestemte kommunen at reduksjon av barnefattigdom skulle være et mål, og at det å begynne å jobbe med husbanken var løsningen. Dette representerte en endring, da sosiale boliger stort sett ble tildelt vanskeligstilte eldre tidligere. Tilpasningen til det nye nasjonale regelverket og Velferdspiloten rammer boligpolitikken som tett knyttet til tidlig innsats. Dens plassering

innenfor barnevernet og den kommunale NAV-enheten, samlokalisert med familietjenesteavdelingen som også omfatter helsesøstre og pedagogiske tjenester, bidrar til dette perspektivet (Helgesen & Arvesen, 2022, s.9). Kommunen klarte å endre og forbedre sin praksis når det gjelder startlån og fremme boligeierskap blant lavinntektsfamilier. Det førte til endret praksis rundt bygging og tildeling av sosiale boliger

Boligpolitikk kan ses som en viktig faktor i å sikre menneskers muligheter til å realisere sine mål og ønsker. Manglende tilgang til rimelige og egnede boliger kan begrense menneskers muligheter til å leve et verdig og fritt liv, da det kan være vanskelig å skaffe seg arbeid, utdanning og helsehjelp uten en trygg og stabil bolig (Robeyns, 2017, s.9).

Kapabilitetstilnærmingen vektlegger også betydningen av å ta hensyn til individuelle forskjeller og behov i utviklingen av politikk og tiltak, for å sikre at deres stemmer og behov blir hørt og tatt hensyn til. Her kan barn inkluderes. Dette kan innebære å tilby ulike former for boliger og boligstøtte som tar hensyn til forskjellige behov og preferanser, og som kan gi mennesker mulighet til å velge boliger som passer best for deres livssituasjon.

Boligpolitikken er påvirket av hvordan bolig er definert som både et markedsgode og et velferdsgode (Helgesen & Arvesen, 2022, s.12). Ansvar for å skaffe bolig ligger på den enkelte, noe som har ført til utfordringer for mange. Dereguleringen av både bolig- og arbeidsmarkedet, i tillegg til omreguleringen av boliglån, har begrenset utlånspraksisen og stengt ute personer med lite sparing eller usikker ansettelse. Dette har ført til at mange mennesker lever under dårlige boligforhold, spesielt barn (Helgesen & Arvesen, 2022, s.12). Selv om representanter for velferdstjenester er klar over disse problemene, føler de ofte at de ikke kan gjøre noe med det. For å sikre at barn har rett til en forsvarlig boligstandard, er det derfor viktig å fokusere på kommunens helhetlige ansvar for å løse disse utfordringene.

5.3 Tverrfaglig samarbeid

Artiklene understreker viktigheten av tverrfaglig samarbeid for å bekjempe barnefattigdom i Norge. I artikkel 1 skriver Rugkåsa og Bergheim (2020) at hjelpetjenestene må sikre at barna får den oppfølgingen de trenger. Det er viktig å avklare og tydeliggjøre hva som er Navs ansvar og hva andre instanser skal gjøre. Fordi Navs virkemiddelapparat er tilpasset voksne, er det noen steder det er hensiktsmessig å samarbeide med andre instanser for å bli kjent med

barnets opplevelse. Tverrfaglig samarbeid kan bidra til at tiltak og oppfølging blir mer helhetlig og bedre koordinert, og en kan da sikre at både barn og foreldres behov ivaretas (s.167).

Som fellesarenaer for barn og foreldre er skoler, barnehager og frivillige organisasjoner av stor betydning for barns oppvekstvilkår. Både Nav og barneverntjenesten oppfordres gjennom lovgivningen til samarbeid med slike arenaer, jf. stjl. §14 og bvl. §3-3 (Kane et.al, 2018, s.22). I artikkel 3 viser studiene til Kane et al. (2018) at skolen er viktig for å forebygge at fattigdom overføres fra generasjon til generasjon, og at skolen bør gi barn nødvendige kunnskaper til å mestre sitt kommende ungdoms- og voksenliv. Barn og foreldres økonomiske handlingsrom settes under press på flere måter i møte med skolen. Ofte må foreldre søke om økonomisk bistand for å dekke store utgifter til både reise og utstyr til barnas deltakelse i aktiviteter i regi av skolen (s.21).

Som nevnt deltar barn i lavinntektsfamilier sjeldnere i organiserte aktiviteter og i sosiale settinger, noe som igjen påvirker deres utvikling av sosial kapital. De ressursene barn får tilgang til gjennom sine sosiale nettverk utgjør deres sosiale kapital. Dette kan for eksempel være nettverk man danner på skolen eller i idrettslagets aktiviteter. Bourdieu poengterer at vi gjennom politisk organisering og kollektive handlinger kan endre sosiale strukturer og fordelingen av kapital i samfunnet (Haug & Horverak, 2009, s.79). Med andre ord kan tverrfaglig samarbeid styrke og utvikle barnets kapitalformer. For eksempel vil styrking av økonomisk kapital bidra til bedret sosial kapital ved at barnet kan delta på fritidsaktiviteter. Dette kan skolen og Nav samarbeide for. Universelle gratistilbud ble etterspurt av informanter fra både Nav og barneverntjenesten for å forhindre utenforskap. På den andre siden påpekte noen informanter at gratis tilbud av denne typen kan føre til at visse barn stadig må låne utstyr til skole- og fritidsaktiviteter, og dermed bidra til å skape eller opprettholde en følelse av utenforskap. Datamaterialet indikerer at universelle gratistilbud kan bidra til en mer lik tilgang til ressurser, mens låneordninger og dugnader kan føre til forskjeller mellom barn (Kane et.al, 2018, s.21-22).

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske teori vektlegger en tverrfaglig forståelse av barn, noe som innebærer flere vitenskapelige retninger, som sosiologi, psykologi og antropologi (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s.49). Mer målrettet samarbeid og bistand kan ifølge Kane et al.

(2018) bidra til at barnets hjelpebehov kan dekket gjennom mindre inngripende virksomhetsområder enn barneverntjenesten (s.27). Systemet kan oppfattes som uoversiktlig og komplisert, spesielt når man har lite kapasitet fordi det er et høyt belastningsnivå i familien. En mer samordnet og helhetlig organisering av tjenester som skal fremme barns levekår er nødvendig, og kan støtte og legge til rette for mennesker som ikke klarer å navigere seg i dagens system (Storhaug & Kvaran, 2019, s.140). Bronfenbrenner argumenterer for viktigheten av å ha et helhetlig perspektiv med fokus på alle systemnivåene i den utviklingsøkologiske modellen. For å oppnå dette, er det avgjørende å forstå familiens situasjon som en del av en større helhet som påvirkes av samspillet mellom ulike miljøer. Dette betyr at det er nødvendig å samle inn informasjon fra flere områder i et barns liv for å kunne få en helhetlig forståelse av situasjonen. En slik tilnærming er spesielt viktig når det gjelder å adressere bekjempelsen av barnefattigdom og sikre at barns behov blir vurdert individuelt og selvstendig i saker som omhandler lavinntektsfamilier. Ved å ta hensyn til familiens situasjon som en helhet og samle inn informasjon fra ulike kilder, kan man bedre forstå og møte behovene til de utsatte barna og deres familier (Storhaug & Kvaran, 2019, s.140).

Datamaterialet i artikkel 3 viser at det ofte er store forskjeller i hva det offentlige gjennom Nav og barneverntjenesten fanger opp og yter til barn som vokser opp i lavinntektsfamilier (Kane et al., 2018, s.23). Kommunenes interne struktur, sammensetning og samarbeid påvirker barnets rett til en forsvarlig levestandard, i tillegg til at kommunene og instansene kan tolke sitt ansvar ulikt til tross for at barnets rettigheter er befestet i nasjonale og internasjonale rettskilder (Kane et al., 2018, s.25). I noen tilfeller beskriver informanter et positivt samarbeid mellom Nav og barneverntjenesten, både generelt og i spesifikke saker, og forklarer dette med at instansene er samlokalisert (Kane et.al, 2018, s.23).

På tvers av artiklene fremheves behovet for at fagpersoner som arbeider med og for barn, uansett hvilken instans de tilhører, samarbeider som et felles kollegium med et delt ansvar for barna i kommunen. Kane et al. (2018) påpeker at barns rettigheter bør fremgå mer samlet i lovverket (s.27). Tverrfaglig samarbeid er vesentlig for å håndtere «wicked problems». Samordning mellom statlige etater er, som Helgesen og Arvesen (2022) viser, et viktig verktøy for å håndtere disse utfordringene (s.11).

6.0 Avslutning

For å bekjempe barnefattigdom og styrke barnas oppvekstvilkår, er det avgjørende at kommunene prioriterer tiltak som tar hensyn til barnas medvirkning, organisering på tvers av tjenester og sosial boligpolitikk. Selv om det allerede er satt i verk mange tiltak, er det behov for flere og mer systematiske evalueringer av disse tiltakene for å få mer kunnskap om deres effekt. Ved å se på funnene fra artiklene i lys av ulik teori, kan vi få en bedre forståelse av hva som bidrar til mer vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom.

Bronfenbrenners teori om økologiske nivåer kan hjelpe oss med å forstå at barnefattigdom påvirker flere omgivelsesnivåer, og hvordan de påvirker hverandre i en ond sirkel som forsterker fattigdommens negative effekter. Videre er det viktig å øke tilgangen til alle kapitalformene for barn i lavinntektsfamilier, som økonomisk støtte, utdanning og læringsressurser, og muligheter for sosial deltakelse og inkludering. Kapabilitetstilnærmingen vektlegger å gi barna muligheten til å bestemme selv hva som er viktig for dem og hva som vil hjelpe dem å realisere sine muligheter, som igjen kan bidra til å gi dem større kontroll over sin egen situasjon.

Ved å utvikle mer helhetlige og effektive tiltak som tar hensyn til økologiske nivåer og barns forskjellige behov og ønsker, kan man bidra til mer vellykkede tiltak i bekjempelsen av barnefattigdom. Å øke tilgangen til alle kapitalformene for barn i lavinntektsfamilier og gi dem større kontroll over sin egen situasjon, kan hjelpe barna å realisere sitt potensial, i tillegg til å bidra til å bryte generasjonsoverføring av fattigdom.

Litteraturliste

- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (4.utg.). McGraw-Hill Education: Open University Press. ***192 sider**
- Backe-Hansen, E. (2019). Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid – til besvær og til barns og unges beste. I I. Kvaran, I. Studsrød, V. Paulsen & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: En grunnbok*. (s.245-257). Universitetsforlaget.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (2023, 26.januar). *Fattigdom – veileder om arbeid for barn som lever i fattige familier*. Hentet 10. februar 2023 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/veileder-fattigdom/#heading-contentlink-32408>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (2017). *Oppvekstrappen – 2017*. https://bestill.bufdir.no/userfiles/products/284/Oppvekstrappen_2017.pdf
- Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Bekken, W., Dahl, E. & Van der Wel, K. (2018). *Barnefattigdom, helse og livssjanser. Hva kan kommunene gjøre? Noen tilnærminger*. (OsloMet Rapport 2018 nr 2) OsloMet: Fakultet for samfunnsvitenskap/Institutt for sosialfag. <https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/91/90> ***21 sider**
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Gyldendal akademisk. ***Kap 1 & 10, 67 sider**
- Fellesorganisasjonen (FO). (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument: for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleier og velferdsvitere* [Brosjyre]. Fellesorganisasjonen FO. <https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Fløtten, T. (2009). Barnefattigdom. I T. Fløtten (Red.), *Barnefattigdom* (s.15-24). Gyldendal

Akademisk. ***238 sider**

Furuberg, J., Dahl, E. S., Lima, I., Løberg, I. B., Nicolaisen, H., Munch-Ellingsen, E. & Haugen, C. (2022). *Lavinntekt og levekår i Norge: Tilstand og utviklingstrekk – 2022*. (NAV-rapport 2022:5). Arbeids- og velferdsdirektoratet. <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/analyser-fra-nav/analyser-sosiale-tjenester/lavinntekt-og-levekar-i-norge.tilstand-og-utviklingstrekk-2022> ***106 sider**

Haug, V. & Horverak, S. (2009). Barns deltakelse og ressurstilgang på ulike nivåer sett i lys av sosial kapital. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 86(2), 77–88. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2009-02-02> ***13 sider**

Helgesen, M. K. & Arvesen, P. (2022). Policies to Reduce Child Poverty in Norway: Can Municipalities Ensure Positive Functionings for Children through Housing Policies? *Societies*, 12(1), 25. <https://doi.org/10.3390/soc12010025> ***14 sider**

Helsedirektoratet. (2016). *Gode liv i Norge: Utredning om måling av befolkningens livskvalitet*. (Rapport IS-2479). https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/gode-liv-i-norge-utredning-om-maling-av-befolkningens-livskvalitet/Gode%20liv%20i%20Norge%20-%20Utredning%20om%20måling%20av%20befolkningens%20livskvalitet.pdf/_attachment/inline/4d212043-e2a4-4904-a360-94bfd977ed9a:51d6f261364996e6656a4e0564fb9bc967b4ecf0/Gode%20liv%20i%20Norge.pdf ***Kap 4, 10 sider**

Kane, A.A., Neverdal, S. & Stenberg, O. (2018). Barns rett til en forsvarlig levestandard - utøvelse av skjønn i Nav og barneverntjeneste. *Fontene forskning*, 1(11), 17-29. <https://fontene.no/forskning/barnets-rett-til-en-forsvarlig-levestandard-6.584.865584.b0af37538d> ***13 sider**

Normann, T. M. & Epland, J. (2022, 31.mars). *Barn i lavinntektshusholdninger: Fremdeles 115 000 barn med vedvarende lavinntekt i 2020*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 5.februar fra <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og->

[formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger/artikler/fremdeles-115-000-barn-med-vedvarende-lavinntekt-i-2020](https://snl.no/formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger/artikler/fremdeles-115-000-barn-med-vedvarende-lavinntekt-i-2020)

Olsen, B., Weihe H-J. W., & Hjelseth, A. (2023, 14.mars). Pierre Bourdieu. I *Store norske leksikon*. https://snl.no/Pierre_Bourdieu

Robeyns, I. (2017). *Wellbeing, freedom and social justice : the capability approach re-examined*. Open Book Publishers. ***Kap 1, 19 sider**

Rugkåsa, M. & Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 23(3), 157–169.
<https://doi.org/10.18261/issn.0809-2052-2020-03-01> ***13 sider**

Schweiger, G. & Graf, G. (2015). *A Philosophical Examination of Social Justice and Child Poverty*. Springer Nature. https://doi.org/10.26530/oapen_579612 ***Kap 3, 42 sider**

Storhaug, A. S. & Kvaran, I. (2019). Helhetlig forståelse av barn og familier– i en barnevernsfaglig kontekst. I I. Kvaran, I. Studsrød, V. Paulsen & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: En grunnbok*. (s.134-143). Universitetsforlaget.

Støren, I. (2013). *Bare søk!: praktisk veiledning i å gjennomføre en litteraturstudie* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk. ***69 sider**

Thidemann, I-J. (2019). *Bacheloroppgaven for sykepleierstudenter: den lille motivasjonsboken i akademisk oppgaveskriving* (2. utg.). Universitetsforlaget. ***128 sider**

Selvvalgt pensum: 945 sider.

Vedlegg 1 Søkelogg

Database	Søke nr.	Søkeord/kombinasjon	Antall treff	Kommentarer
Oria	1	«barnefattigdom OG bekjempe»	3	<p>Mitt første søk på bare «barnefattigdom» resulterte i 63 treff, 6 som møtte mine inklusjonskriterier (årgang mellom 2017-2023, fra fagfelleverdert tidsskrift, artikler).</p> <p>Jeg slo sammen «barnefattigdom OG bekjempe» i neste søk og fikk 3 treff.</p> <p>Dato: 13.01.2023</p>
	2	«reduce OG child poverty OG norway»	13	<p>Dette søket innebærer en kombinasjon av to individuelle søk.</p> <p>Jeg søkte først på: «reduce OG child poverty» i et søkefelt alene. Dette resulterte i 5888 treff der 1881 av disse møtte mine inklusjonskriterier.</p> <p>Etter dette søkte jeg på: «child poverty OG norway» i et søkefelt. På dette søket</p>

				<p>fikk jeg 500 treff der 135 av disse møtte de samme inklusjonskriteriene.</p> <p>Jeg kombinerte de to ulike søkene (som tok utgangspunkt i mine inklusjonskriterier) med søkekombinasjonen «OG» og fikk 13 treff</p> <p>Dato: 16.01.2023</p>
Google Scholar		«barns levestandard OG lavinntektsfamilie»	78	<p>I søket inkluderte jeg barns «barns levestandard» og «lavinntekt» i et søkefelt. Jeg fikk 696 treff. Jeg endret ordet «lavinntekt» til «lavinntektsfamilie» og fikk 156 treff, der 78 traff mine inklusjonskriterier.</p> <p>Dato: 16.01.2023.</p>

Navnet på artikkelen i APA-stil	Hvor/ hvordan jeg fant den	Mine kommentarer – hvorfor jeg valgte denne
Rugkåsa, M. & Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av	Oria	Tittelen og sammendraget av artikkelen demonstrerer relevans innenfor mitt tema. Studien utforsker

<p>fattigdom. <i>Tidsskrift for velferdsforskning</i>, 23(3), 157–169.</p>	<p>barnefattigdom OG bekjempe</p> <p>Treff nr.: 3</p>	<p>et tiltak for å bedre bekjempelsen av barnefattigdom og er derfor relevant for min oppgave.</p>
<p>Helgesen, M. K. & Arvesen, P. (2022). Policies to Reduce Child Poverty in Norway: Can Municipalities Ensure Positive Functionings for Children through Housing Policies? <i>Societies</i>, 12(1), 25.</p>	<p>Oria</p> <p>reduce OG child poverty</p> <p>Treff nr.: 1</p>	<p>Artikkelen hadde et interessant sammendrag og jeg anså den som relevant for å besvare min problemstilling. I tillegg er artikkelen publisert i et fagfellevurdert tidsskrift.</p>
<p>Kane, A.A., Neverdal, S. & Stenberg, O. (2018). Barns rett til en forsvarlig levestandard - utøvelse av skjønn i Nav og barneverntjeneste. <i>Fontene forskning</i>, 1(11), 17-29.</p>	<p>Google Scholar</p> <p>barns levestandard OG lavinntektsfamilie</p> <p>Treff nr.: 2</p>	<p>Artikkelen belyser temaet og var derfor relevant for min oppgave. Hovedfunnene ser på ulike tiltak som fremmer og hemmer barn i lavinntektsfamiliers rettigheter.</p>

Vedlegg 2 Litteraturmatrise

Artikkel 1: Norge	Rugkåsa, M. & Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom. <i>Tidsskrift for velferdsforskning</i> , 23(3), 157–169. https://doi.org/10.18261/issn.0809-2052-2020-03-01
Hensikt	Hensikten til artikkelen er å utforske betydningen av å involvere barn i kampen mot fattigdom. Artikkelen diskuterer hvordan barns deltakelse kan bidra til å forbedre deres egen livskvalitet, samt øke effektiviteten og bærekraften av fattigdomsbekjempelsesprogrammer. Artikkelen argumenterer også for at barn må bli sett på som aktive deltakere i fattigdomsbekjempelse, og ikke bare som passive mottakere av tjenester og støtte.
Metode	Den vitenskapelige forskningsartikkelen bruker et deskriptiv studiedesign, og har en klar IMRaD-struktur. Forskningsprosjektet består av en grupperandomisert studie og en kvalitativ prosessevaluering. Artikkelen tar utgangspunkt i kvalitative data fra individuelle intervjuer og fokusgruppeintervjuer med familiekoordinatorer.
Utvalg	Totalt 29 Nav-kontorer deltok i prosjektet som ble gjennomført i perioden 2016-2019. Ved prosjektstart ansatte hvert kontor to familiekoordinatorer. 15 kontorer skulle arbeide etter en metode utviklet av Arbeids- og velferdsdirektoratet. De øvrige 14 kontorene utarbeidet egne planer og metodikk for oppfølgingsarbeid (HOLF-prosjektet).
Sentrale temaer	Lavinntektsfamilier, Nav, barns medvirkning, barns deltakelse, sosialt arbeid, barnefattigdom
Kvalitet	Artikkelen fagfelleurdert noe som styrker resultatene. I artikkelen er den metodiske fremgangsmåten detaljert beskrevet, og forfatterne bruker en solid metodisk tilnærming for å analysere og diskutere funnene.

	Artikkelen nevner ingen begrensninger ved studien, noe som kan være en svakhet.
Etikk	Intervjuene ble transkribert og kodet i Nvivo. Prosjektet er meldt og tilrådd av Norsk senter for forskningsdata (NSD).
Relevans	Resultatene i artikkelen er relevant for min litteraturstudie ettersom den detaljert beskriver betydningen av barns deltakelse i bekjempelsen av fattigdom, samt belyser ulike faktorer som kan hemme og fremme dette.

Artikkel 2: Norge	Helgesen, M. K. & Arvesen, P. (2022). Policies to Reduce Child Poverty in Norway: Can Municipalities Ensure Positive Functionings for Children through Housing Policies? <i>Societies</i> , 12(1), 25. https://doi.org/10.3390/soc12010025
Hensikt	Denne vitenskapelige forskningsartikkelen setter søkelys på barn som lever i fattigdom og boligpolitikk i Norge. Helgesen og Arvesen setter spørsmål ved om kommunal boligpolitikk kan være et instrument for å redusere barnefattigdom. Videre presenterer de Sens «capability approach» og hvordan den kan forklare at bolig kan bidra til å redusere barnefattigdom. Målet med artikkelen er å gi innsikt i hvordan boligpolitikk kan bidra til å redusere barnefattigdom, og hvordan kommuner kan jobbe mer effektivt for å fremme positive funksjoner for barn som vokser opp i fattige familier.
Metode	Artikkelen sitt studiedesign viser til en IMRaD-struktur og kategoriseres derfor som en vitenskapelig forskningsartikkel. Den metodiske forskningsstrategien i studien er utforskende, og elementer fra både aksjonsforskning og etnografisk følgeforskning ble brukt. Helgesen og Arvesen brukte metodetriangulering, og både dokumenter, litteraturstudier, intervjuer og deltakende observasjoner var en del av

	<p>datainnsamlingsprosessen. Helgesen og Arvesen brukte også litt kvantitative data for å underbygge sine argumenter. Prosessen var dynamisk og kombinerte en pragmatisk tilnærming med refleksjon.</p>
Utvalg	<p>Det ble utført litteraturstudier om barnefattigdom og begrepene evner og funksjoner for barn og bolig. Hovedmålet var ikke å gjennomføre en omfattende studie og tolkning av litteraturen knyttet til problemstillingen, men å koble begrepene sammen ved å ramme dem inn i en politisk økonomisk kontekst og å skape et bakteppe for datapresentasjon og diskusjoner. Litteraturen bruker intervju med familier som hovedmetode for datainnsamling.</p> <p>Observasjons- og intervjudata ble hentet fra evaluering av WPP (The Welfare Pilot Project). Forskerne observerte ukentlige møter mellom aktørene presentert. Møter ble vurdert til å ha en viss betydning for barnefattigdom. De observerte møtene omfattet også møte mellom regionale aktører og kommuner, inkludert for eksempel oppstarts- og oppfølgingsmøter med kommuner. Det ble deltatt på workshops i kommuner som samlet ulike kommunale aktører.</p> <p>Forskerne gjennomførte i tillegg 10 intervjuer med representanter fra de regionale etatene og de deltakende kommunene. Intervjuguiden var semistrukturert, og dekket temaer som selve koordineringen og samarbeidet på regionalt nivå, mellom regionalt og kommunalt nivå og i kommuner, og faglige og individuelle holdninger til samordning. Videre ble det benyttet intervjuer for å diskutere de valgte problemformuleringene som er laget av kommuner. Intervjuer ble transkribert i sin helhet og temaanalyser ble gjennomført.</p>
Sentrale temaer	Barnefattigdom, boligpolitikk, kapabiliteter, determinanter for helse

Kvalitet	Artikkelen er fra et fagfellevurdert tidsskrift, fra svært nylig dato og fremgangsmåten er godt beskrevet.
Etikk	Studien er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Informasjon om studien ble gitt både skriftlig og muntlig til ledere i fylkeskommunene og kommunene, samt til intervjuobjekter, som også skrev under på en skriftlig samtykkefraskrivelse. Intervjuobjektene rett til å trekke seg fra studien til enhver tid ble understreket.
Relevans	Resultatene viser til spesifikke tiltak som kan tas i bruk for å bedre levekårene til barn i lavinntektsfamilier og bidra til å bekjempe generasjonsoverføring av fattigdom. Artikkelen er derfor svært relevant for min problemstilling.

Artikkel 3: Norge	Kane, A.A., Neverdal, S. & Stenberg, O. (2018). Barns rett til en forsvarlig levestandard - utøvelse av skjønn i Nav og barneverntjeneste. <i>Fontene forskning</i> , 1(11), 17-29. https://fontene.no/forskning/barnets-rett-til-en-forsvarlig-levestandard-6.584.865584.b0af37538d
Hensikt	Denne fagfellevurderte artikkelen undersøker Nav- og barnevernansattes forståelse av hvordan barnets rett til forsvarlig levestandard ivaretas i kommunen. Den belyser ulike konsekvenser av å vokse opp i lavinntektsfamilier, slik som risiko for utenforskap og generasjonsoverføring av fattigdom. Hensikten med artikkelen er å øke forståelsen for hvordan NAV og barneverntjenesten kan arbeide mer effektivt for å sikre at alle barn har en forsvarlig levestandard, og hvordan skjønnsutøvelsen kan påvirke denne innsatsen. De understreker også at barnets egne behov og opplevelser av sin situasjon er en svært viktig indikator på hvordan den hjelpen det offentlige tilbyr når fram. Artikkelen er opptatt av forebygging av fattigdom.

Metode	<p>Som metodologisk tilnærming har Kane et al. valgt semistrukturerte intervjuer med underspørsmål og rom for saksbehandlerne til å gi eksempler på vurderinger, slutninger og dilemmaer i deres arbeid med lavinntektsfamilier. Studien søker dybdekunnskap om yrkesutøvernes særskilte oppfatninger og opplevelser i sin arbeidshverdag. Forfatterne har intervjuet saksbehandlere i den kommunale barneverntjenesten (barnevernundersøkelser) og veiledere på Nav (saksutredninger økonomisk sosialhjelp).</p>
Utvalg	<p>Som metodologisk tilnærming har forskerne valgt semi-strukturerte intervjuer med underspørsmål og rom for saksbehandlerne til å gi eksempler på vurderinger, slutninger og dilemmaer i deres arbeid med lavinntektsfamilier. Studien søker dybdekunnskap om yrkesutøvernes særskilte oppfatninger og opplevelser i sin arbeidshverdag.</p> <p>Forskerne har intervjuet 12 informanter i seks kommuner i Nord-Norge, fordelt likt på kommunal barnevernstjeneste og kommunal del av Nav. Informantene var sosialarbeidere med ulike etter- og videreutdanninger og ulik ansiennitet fra virksomhetsområdet. For å få bredde i organisering, bemanning og sakstilfang valgte forfatterne kontorer i både byer og småkommuner. Intervjuene foregikk fysisk og varte i om lag en time.</p>
Sentrale temaer	<p>Barns oppvekstvilkår, barns levestandard, barns rettigheter, økonomisk bistand</p>
Kvalitet	<p>Artikkelen er fagfellevurdert og av nyere dato. Studien er metodisk sterk, med en grundig analyse av dataene og en solid teoretisk forankring i barnekonvensjonen. Artikkelen gir en klar og omfattende oversikt over funnene, og drøfter implikasjonene av disse for NAV og barneverntjenesten.</p>

Etikk	<p>Forfatterne oppgir etisk godkjenning og god ivaretagelse av deltakerne. Forskerne har tatt hensyn til at studien involverer sensitive temaer knyttet til barns velferd og beskyttelse, og har derfor søkt godkjenning fra personvernombudet og etikkomiteen før studien ble gjennomført. I tillegg har de tatt hensyn til anonymisering av data og konfidensialitet ved presentasjon av funnene.</p>
Relevans	<p>Studien er relevant og viktig da den bidrar til å øke forståelsen av hvordan NAV og barneverntjenesten kan arbeide mer effektivt for å sikre at alle barn har en forsvarlig levestandard, og hvordan skjønnsutøvelsen kan påvirke barnas livssituasjon.</p>

(Thidemann, 2019, s.94)